

הפורום האורגני- משולחן הדיונים

הפגישה הרביעית של "הפורום האורגני" התקיימה בחודש פברואר 2011 במשרדי העמותה. הפורום כלל נציגים ממשרדי הממשלה, מהמגזר החקלאי, מהאקדמיה ומהמגזר הפרטי.

מטרות הדיון:

- בחינת הסיבות לאי השימוש בתקן הקיים (ת"י 801) על ידי היצרנים והצרכנים
- בחינת הצורך בתקן לקומפוסט
- בחינת התקן ככלי לעידוד השימוש בקומפוסט
- בחינת התקן ככלי לצמצום הזיהום הסביבתי

הדוברים הציגו את הבעייתיות שבאפיון תכונותיו של הקומפוסט. נטען כי לחומרי הגלם, לתהליכי העיבוד, לתנאים הסביבתיים ולעונות השנה השפעה מכרעת על תכונותיו של המוצר המוגמר.

הוצע להבחין בין שתי קבוצות עיקריות של תכונות: האחת מלמדת על סגולות הדישון והטיוב של הקומפוסט, והשנייה מלמדת על ההשפעות הסביבתיות הנגרמות מהשימוש בקומפוסט.

בדיון הודגש כי טווח הערכים הרצוי משתנה בהתאם לתנאים המקומיים ואופי הגידול. יתכן וקומפוסט הנמצא איכותי ומתאים לגידול האחד ימצא כלא מתאים לגידול השני.

הוצגו סוגים שונים של תקנים, הנבדלים אחד מהשני במטרתם, באילוצים המקומיים איתם עליהם להתמודד ובמעמדם החוקי כמחייבים או וולונטריים.

החקלאים בישראל לא מכירים את התקן הקיים. ניכרת התעניינותם בערכי הדישון של המוצר. לעיתים מבקשים הצרכנים מהיצרן קומפוסט בעל ערכים יוצאי דופן בהתאם לצרכים נקודתיים.

לאחר הפרזנטציות, ניהלו חברי הפורום דיון ובחנו את הצורך בתקן, אופיו הרצוי, הרכבו והשלכותיו האפשריות. המשתתפים השונים הציעו הסבר למצב הקיים והציעו פתרונות אפשריים.

סיכום ומסקנות

- כיום אין בישראל ביקוש לתו התקן הקיים לקומפוסט. החקלאים לא מפעילים לחץ על היצרנים כדי שאלה יחזיקו בתו התקן. חלק מהחקלאים כלל לא מודעים לקיומו של התקן. חלק מן החקלאים המייצאים את תוצרתם לחו"ל נמנעים מליישם קומפוסט עשוי מבוצת שפכים בשטחם. לעיתים קרובות הקומפוסט מסופק בצמוד לתוצאות בדיקות מעבדה.

• הצורך בתקן אינו חד משמעי. קיימת אפשרות שכוחות השוק יביאו עם הזמן לשיפור איכויות הקומפוסט. רבים מהמשתתפים הסכימו כי יש טעם בתקינה מחייבת אשר תגדיר סף עליון לריכוזי מרכיבים מזהמים.

• אין לדעת האם התקן יעודד שימוש נוסף בקומפוסט. עם זאת, התקן יכול לשמש כזרז להסדרה, השבחה והפקה מפוקחת של המוצר, לרבות צמצום של יצור קומפוסט באתרים לא חוקיים.

• תקן שכזה יכול להוות כלי התורם לצמצום הזיהום הסביבתי. סף עליון מחייב לריכוזי מרכיבים מזהמים יכול לאפשר למיישמי הקומפוסט בשטח שליטה ובקרה טובה יותר על מרכיבים אלה. כמו כן, יש לבחון אפשרות לקבוע תקנות משלימות המגדירות ספים מירביים ליישום הקומפוסט בקרקע.

• יש צורך לבחון מתן התייחסות נפרדת לקומפוסט שהוכן מפסולת ביתית מופרדת מכאנית. קומפוסט כזה איננו מקובל בשימוש בכמה מדינות אירופיות ואפשר שרמת המזהמים בו עלולה לגרום לזיהום סביבתי, גם אם תיפתר בעיית הפגיעה האגרונומית בדרך כלשהי.

השתתפו בדיון

ממשלה

אשר אייזנקוט/ משרד החקלאות, שירות ההדרכה והמקצוע

דן בית דין / המשרד להגנת הסביבה

נציגי חקלאים

משה זאבי / הארגון לחקלאות אורגנית

משה ברונר / נבטים

יצרני קומפוסט

ירון שפירא / קומפוסט שחם גבעת עדה

עופר סורין / שחם גבעת עדה

הושע גרנר / קומפוסט שדה אליהו

יורם יפרח / קומפוסטבע

יוסי בגון / קומפוסט העמקים

אור זלינגר / ויאוליה

צחי גרטלר / אקו אנרגיה
דניאל אונגר / קומפוסט אור
טל לוי / קומפוסט הגולן
סמיר פראג' / קומפוסט גליל

שונות

יריב ספקטור / אקופלסט

רועי קוצר / DHV

אקדמיה

ד"ר פנחס פיין/ מינהל המחקר החקלאי

ד"ר חורחה טרצ'צקי / הפקולטה לחקלאות, האוניברסיטה העברית

הדיון נערך ב 14.02.2011

במשרדי אדם טבע ודין, רחוב יהודה הלוי 48 , ת"א

בברכה,

גלעד אוסטרובסקי ויואב גוטרמן

המחלקה המדעית, אדם טבע ודין